

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο άνθρωπος
που έκαψε την Ελλάδα

Μυθιστόρημα

ΚΕΔΡΟΣ

Βαγγέλης Ραπτόπουλος: *Ο άνθρωπος που έκαψε την Ελλάδα*

ISBN 978-960-04-4903-7

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© Βαγγέλης Ραπτόπουλος, 2018

© Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2018

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η Άλλη Μου Ζωή

Απόσπασμα από το «S'esena rou me akous-1» στο λάπτοπ της Λένας Αποστολάκη. Δημιουργία αρχείου, 1 Μαρτίου 2014:

Πρωί. Έχοντας μπροστά μου άλλη μια δύσκολη, αδιάβατη μέρα χωρίς εσένα. Και με τις κόρες μας να μου υπενθυμίζουν διαρκώς την απουσία σου, και μόνο με την ύπαρξή τους. Από αυτή τη μαύρη τρύπα δεν μπορώ να ξεφύγω αλλιώς παρά μόνο γράφοντας, μόνο ανοίγοντας εδώ την ψυχή μου. Εγώ τουλάχιστον άλλο τρόπο δεν βρίσκω.

Από μια πλευρά, Μίμη μου, ήσουν πάντα ένα φοβισμένο, ευάλωτο παιδί. Ή, τουλάχιστον, έτσι σε φαντάζομαι ότι ήσουν μικρός, κι έτσι παρέμεινες κατά βάθος σε όλη τη σύντομη ζωή σου. Αιτίες υπάρχουν πολλές, αλλά δεν εμπιστεύομαι πια τις αιτίες. Ούτε και τα αποτελέσματα. Νομίζω ότι η ζωή κυλάει απλώς, κι εμείς παλεύουμε μετά να αποδώσουμε ερμηνείες σε όσα συνέβησαν.

Ασφαλώς έπαιξε τον ρόλο του το γεγονός ότι η μάνα σου ήταν αυταρχικός άνθρωπος. Κι ο πατέρας σου, όμως, δεν πήγαινε πίσω, γι' αυτό και ταίριαξαν προφανώς. Συνήθως τα ετερόνυμα έλκονται, αλλά και τα ομώνυμα μερικές φορές κάνουν ακριβώς το ίδιο.

Όταν την έχασες, στην τρυφερή ηλικία των οκτώ ετών, δεν μούδιασες απλώς, έχασες τη γη κάτω από τα πόδια σου. Και ενώ ήσουν ήδη μαθημένος να υποτάσσεσαι σε μια αυταρχική μητέρα, έμεινες έκθετος ουσιαστικά μπροστά στον ακόμα πιο αυταρχικό χαρακτήρα του πατέρα σου, κι αυτό θα πρέπει να σε αποτελείωσε.

Σωστά έλεγες ότι μόνο όταν με γνώρισες και με ερωτεύθηκες ένιωσες ένα είδος ασφάλειας, το αντίθετο του «έκθετος» τέλος πάντων, που έγραφα πιο πάνω. Με βρήκες και κόλλησες επάνω μου σαν στρείδι, μην τυχόν και με χάσεις. Κι εγώ και τα κορίτσια μας ήμαστε η ασπίδα προστασίας σου.

Σε είχα χώσει όχι στο βρακί μου, όπως έλεγε ο Γιόργος (απ' ό,τι βλέπεις, αντλώ ιδιαίτερη ευχαρίστηση επαναλαμβάνοντας αυτή την ελαφρώς χυδαία, αλλά καθόλου δυσάρεστη έκφραση, όπου κυριαρχούν τα σεξουαλικά υπονοούμενα), αλλά πίσω από την ασπίδα μου. Και πού τη βρήκα την ασπίδα; Ή μήπως δεν ήμουν – δεν είμαι – κι εγώ εξίσου αυταρχική; Ουσιαστικά, άραγε, δεν αντικατέστησα τις αυταρχικές φιγούρες των γονιών σου στη ζωή σου;

Το μυστηριώδες εδώ είναι ότι μαζί μου σου δόθηκε η ευκαιρία να επαναστατήσεις, να εξεγερθείς υπαρξιακά και να διεκδικήσεις κι εσύ τη δόση σου στον αυταρχισμό. Και τι δόση! Αυταρχισμός ερωτικός, σωματικός, χειροπιαστός, ζωικός. Καλύτερο δεν έχει, πάμε στοίχημα.

Όμως το ερώτημα παραμένει: πού τη βρήκα την

ασπίδα; Και ακόμα πιο πολύ, ποιος μου την έδωσε; Ή, μάλλον, ποιος μου την κατασκεύασε; Εσύ, ειδικά, την απάντηση την ξέρεις πολύ καλά, τόσο κοντά που είχαμε έρθει, τόσα δικά μου που σου είχα εξομολογηθεί, τόσο πολύ που σου είχα ανοίξει την ψυχή μου: πνευματικό χαρακίρι είχα κάνει μπροστά σου, αγάπη μου.

Ο πατέρας μου, ο Αλέξανδρος Βασιλόπουλος, ανώτερος δημόσιος υπάλληλος, και για την ακρίβεια τμηματάρχης στο υπουργείο Εργασίας. Αλλά το επάγγελμά του δεν σημαίνει και πολλά. Ο άνθρωπος έκανε τη διαφορά. Ο ατσαλωμένος κι όμως μελίχιος χαρακτήρας του. Ο βράχος, η ήρεμη δύναμη, το γήινο στοιχείο της φύσης. Και η απερίγραπτη αδυναμία που μου είχε.

Ήταν κι εκείνος ερωτευμένος μαζί μου, όσο κι εγώ. Τη μάνα μου, και οι δυο μας, θα έλεγε κανείς ότι την αντιμετωπίζαμε με συγκατάβαση. Ψέματα, αστειεύομαι, ο μπαμπάς δεν υπήρχε περίπτωση να φερθεί χωρίς διακριτικότητα στη μαμά, και επειδή ήταν τέτοιος τύπος, πραγματικά ευγενής, και επειδή την αγαπούσε, τη λάτρευε.

Άλλο η λατρεία στη γυναίκα του, όμως, κι άλλο η λατρεία σ' εμένα, στο μοναχοπαίδι του. Ούτως ή άλλως, όπως ήδη είπα, δεν εμπιστεύομαι τις αιτίες. Ίσως η αιτία να ήταν άλλη, ίσως τα αίτια να ήταν πολυπαραγοντικά, όπως συνηθίζουν να λένε. Ίσως δεν είμαι απλώς κακομαθημένη, αλλά αυταρχική και ανάποδη εκ γενετής.

Τελικά, κακώς άρχισα να γράφω εδώ. Δεν θα τα

βγάλω πέρα. Δεν έχω την άνεση τη δική σου με τον λόγο (όσο κι αν σε μιμούμαι), θα μπερδευτώ και θα χάσω τον ειρμό μου. Ας τον χάσω όμως, και τι έγινε; Αφού, πρωτίστως, γράφω για να μη μου στρίψει, για να αντιμετωπίσω τη μοναξιά μου, την απουσία σου, Μιμάκι μου. Ξέρεις τι εννοώ, ε; Με καταλαβαίνεις. Εσύ με καταλαβαίνεις. Μόνο εσύ.

Θα κάνω υπομονή και θα συνεχίσω να γράφω. Θα συνεχίσω, άλλοτε σαν να κλαίω κι άλλοτε σαν να γελάω. Όπως ακριβώς ήταν και η ζωή μαζί σου, μωρό μου. Όπως πρέπει να συνεχίσει να είναι, ακόμα και χωρίς εσένα. Ακούγεται σκληρό, αλλά κι εσύ αυτό θα με συμβούλευες να κάνω, αυτό θα ήθελες, είμαι σίγουρη. Όχι για το καλό μου, όχι μόνο. Αλλά προπαντός για τη Μαρίνα και τη Λουκία.

Οι κόρες μας, αυτές είναι τώρα που με έχουν χάσει στο βρακί τους, αγάπη μου. Και με γεια τους, με χαρά τους. Τους εύχομαι να το ευχαριστηθούν, να το γλεντήσουν με την ψυχή τους.

Αλλά εγώ τι θα απογίνω, Μιμάκι μου; Πες μου! Πώς θα μπορέσω να σε ξεχάσω, να σε σβήσω, να σε ξεριζώσω από την καρδιά κι από τη ζωή μου; Πώς να συνεχίσω παρακάτω; Μου φαίνεται τόσο δύσκολο, τόσο ακατόρθωτο.

Δεν έκαφες την Ελλάδα, μανάρι μου, εμένα έκαφες.

~

Από το βιβλίο του Δημήτρη Αποστολάκη, *Πυροδοτώντας τις Μαύρες Γιορτές - Το χειρόγραφο του ανθρώπου που έκασε την Ελλάδα*, σελ. 74-75:

Στη γυναίκα μου μίλησα για τη Δύναμη σχεδόν εξαρχής, από την πρώτη στιγμή που γνωριστήκαμε.

Εννοείται ότι δεν προχώρησα σε λεπτομέρειες εκείνη τη φορά, της είπα μόνο κάτι πολύ γενικό, και μάλιστα θα πρέπει να αμφέβαλλε κατά πόσο σοβαρολογώ, τόσο αφηρημένα που της το παρουσίασα.

Εντούτοις, της το είχα ομολογήσει σχεδόν εξαρχής, αυτό είναι γεγονός αναμφισβήτητο, και ίσως κάτι δείχνει, αν όχι για την ίδια τη Δύναμη και για τη σχέση μου μαζί της, τότε τουλάχιστον για το πόσο μοιραία, πόσο οριακή θεωρούσα τη φάση με τη Λένα. Με τι θανάσιμη σοβαρότητα την αντιμετώπιζα.

Ήμουν γύρω στα είκοσι έξι. Και τη γνώρισα σε ένα πάρτι, όπου είχα πάει με μια φιλική παρέα. Δούλευα ήδη ως δημοσιογράφος εκείνη την εποχή. Σε ένα ανδρικό περιοδικό, το *Man's Planet*. Και η Λένα, που είναι δυο χρόνια μικρότερή μου, ακόμα σπούδαζε. Είχε τελειώσει την Αγγλική Φιλολογία, δηλαδή απλώς χρωστούσε κάτι μαθήματα.

Έκτοτε δεν χωρίσαμε. Της έγινα εγώ στενός κορσές, γούσταρε τρελά κι εκείνη, και γι' άλλη μια φορά επικαλούμαι τον κοινό τόπο: φαινόμεναστε πλασμένοι ο ένας για τον άλλο. Από το επόμενο βράδυ κιόλας, η Λένα

κοιμήθηκε στο δικό μου διαμέρισμα, και δεν χωρίσαμε ποτέ από τότε.

Εκτός από την πρόσφατη τραγική περίοδο της κρίσης, και πιο συγκεκριμένα από τις 13 Ιουνίου 2013 και μετά, που το έσκασα από το σπίτι και τις εγκατέλειψα και τις τρεις στην τύχη τους, χτυπημένος, πληγωμένος, εξουθενωμένος, αλλά και ταυτόχρονα πάντα όρθιος, ή ίσως όχι ακόμα εντελώς πεσμένος, όχι τελειωτικά και οριστικά νικημένος. Αυτό που οι πολλοί ονομάζουν άστεγος.

Πόσες φορές τον σκέφτηκα τον τίτλο εκείνου του περιοδικού όπου δούλευα όταν γνωριστήκαμε με τη Λένα! *Man's Planet*. Με λίγη φαντασία, θα έλεγες ότι μιλάει για τον πλανήτη του ενός, ενός ανθρώπου, όχι άνδρα υποχρεωτικά, όπως το ερμηνεύαμε εμείς τότε στο περιοδικό.

Λοιπόν, το πλησιέστερο σε πλανήτη του ενός, που έχω μέχρι τώρα ζήσει, είναι το να είσαι άστεγος. Και μη ζητήσετε να σας εξηγήσω τι ακριβώς εννοώ.

Μπορεί να περιστοιχίζεσαι από άπειρους περαστικούς όταν είσαι άστεγος. Είσαι, όμως, πολύ καθαρά, πολύ ανάγλυφα, όχι μόνο στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας, στο τελευταίο σκαλί, που πιο κάτω δεν έχει. Αλλά είσαι κι ένας μοναχικός πλανήτης, ο ορισμός του μοναχικού πλανήτη, του μοναχικού ανθρώπου.

Άστεγος ίσον μόνος.

Εναντίον όλων.

Ακόμα και εναντίον του εαυτού σου.

Λένα Αποστολάκη, «S'esena rou me akous-2», 3 Μαρτίου 2014:

«Πώς γνωριστήκαμε με τον Μίμη και τι ακριβώς μου πρωτοείπε σχετικά με τη Δύναμη».

Αυτός θα έπρεπε να είναι κανονικά ο τίτλος του αρχείου, αν μου επέτρεπε ο υπολογιστής να γράψω τόσα λόγια στο παραθυράκι του τίτλου κι αν δεν βαριόμουν να τους αλλάζω διαρκώς. Καλύτερα το «S'esena rou me akous-1, 2, 3», άλλη δουλειά δεν έχω από το να ψάχνω για τίτλους αρχείων.

Δεν μας φτάνει, δηλαδή, η τρομερή σπαζοκεφαλιά (όχι λιγότερο αυθαίρετη από εκείνο το παιδικό παιχνίδι, την κολοκυθιά), η κινούμενη άμμος της αναζήτησης τίτλου για το βιβλίο του Μίμη; Το φαχνό είναι οι εγγραφές εδώ μέσα, και το μακρινάρι που ανέφερα στην αρχή θα ήταν ο περιφραστικός και ελαφρώς πρόχειρος, ο τίτλος εργασίας της παρακάτω εγγραφής, εάν είχε.

Το πάρτι ψυχορραγεί. Έχει πάει η ώρα δύο και ο κόσμος έχει αρχίσει να αραιώνει. Όμως, όσοι απέμειναν, ανάμεσά τους κι εμείς, είναι πολύ πιο αποφασισμένοι, για να μη μιλήσουμε για το πόσο πολύ μεθυσμένοι είμαστε οι περισσότεροι. Και από τα ηχεία ακούγεται ένα παλιό τραγούδι των Λεντ Ζέπελιν, ένα από τα πρώτα τους, από τον τρίτο δίσκο τους, του 1970, το «Baby, since

I've been loving you», που εξακολουθεί να χορεύεται σαν παθιασμένο μπλουζ, κι ας έχουμε τώρα πια 1994.

Είμαι ψηλή, με ατίθασα (έτσι δεν τα έλεγες;) μακριά πόδια, μελαχρινή, με σταρένιο δέρμα και ίσια κατάμαυρα μαλλιά που μου φτάνουν σχεδόν ως τη μέση, με ανύπαρκτο στήθος και σοβαρή. Ή τουλάχιστον έτσι μεταφράζεις εσύ την αυταρχική πλευρά του χαρακτήρα μου. Φοράω ένα εξώπλατο μαύρο μπλουζάκι με τιράντες και μια κοντή λαδιά φουστίτσα.

Κι εσύ, μωρό μου, δεν ξέρεις πού να πρωτοτοποθετήσεις το βλέμμα σου. Από τις μασχάλες μου, που φαίνονται ιδρωμένες από τον χορό και που πολύ θα ήθελες να χώσεις τη μύτη σου και να γευτείς εκείνες τις σκοτεινές σπηλιές από σάρκα, μέχρι το γυαλιστερό λείο δέρμα των μηρών μου, που σε κάνει να θέλεις να πέσεις ανάμεσά τους, όπως ένας αυτόχειρας στις ράγες ενός τρένου, ιδίως εκεί ψηλά, στο σημείο όπου ενώνονται τα σκέλη μου.

Χορεύουμε αγκαλιασμένοι τώρα, κι εσύ τρεμοπαίζεις τα ρουθούνια σου εισπνέοντας με αγαλλίαση τη λάγνα ευωδιά του ιδρώτα μου, σκέφτεσαι να μου το ομολογήσεις, αλλά διστάζεις, ίσως παραείναι τολμηρό, ίσως με σοκάρει.

Λες μόνο «Μ' αρέσει πώς μυρίζεις», τονίζοντας κάπως αμφίσημα το «πώς» και ελπίζοντας ότι το υπονοούμενό σου έχει γίνει αντιληπτό.

«Πώς μυρίζω;» σε ρωτάω εγώ ελαφρώς περιπαικτικά.

Καλώς εχόντων των πραγμάτων, ο τόνος της φω-

νής μου έχει κάτι μπρούτο και αδιαπραγμάτευτο. Τώρα, όμως, είναι ειδική περίπτωση: το μπλουζ των Λεντ Ζέπελιν, η αγκαλιά, το φλερτ. Τώρα η φωνή μου ακούγεται να στάζει νωχέλεια, έχει πάρει έναν κάπως κουκλίστικο τόνο.

Αποφασίζεις να ακολουθήσεις την ξαφνική, τη σχεδόν βίαιη παρόρμησή σου και να τα παίζεις όλα για όλα, κάτι που σπανίως κάνεις, και για την ακρίβεια σχεδόν ποτέ, και μου λες «Θέλεις να τα φτιάξεις μαζί μου;»

Ξεκολλάω από την αγκαλιά σου, σε κοιτάζω κατάματα, και στα χείλη μου αιωρείται ένα τόσο πονηρό χαμόγελο, ώστε αντιλαμβάνεσαι ότι πρόκειται για κάτι βαθύτερο, ότι η φράση σου έχει αγγίξει μια πολύ ευαίσθητη χορδή μου, οπότε και μου είναι αδύνατον να συγκρατηθώ και να μην αρπάξω στον αέρα την πρόκληση.

«Και γιατί να θέλω να τα φτιάξω μαζί σου; Τι το ιδιαίτερο έχεις εσύ, δηλαδή, κύριος; Γιατί να θέλω να τα φτιάξω μαζί σου, και όχι με κάποιον απ' όλους τους άλλους; Όλους αυτούς που βρίσκονται εδώ μέσα κι όλους εκείνους που βόσκουν εκεί έξω;»

Το πρόσωπό μου έχει φωτιστεί τώρα, σαν να έχω ανθίσει ολόκληρη μπροστά σου. Και μπορεί να χαμογελάω σαν υπάλληλος κοσμηματοπωλείου που έκανε μόλις τη μεγαλύτερη πώληση της ζωής της, μπορεί να πάλλομαι σύγχορμη από την επιθυμία και τη διάθεση να επικοινωνήσω μαζί σου, να σχετιστώ, να έρθω σε επαφή. Μπορεί όλα αυτά κι άλλα τόσα.

Ο αυταρχισμός μου όμως – η δεσποτική, η κυριαρχική πλευρά μου, αυτή που σε έκανε αργότερα, στη διάρκεια της κοινής μας ζωής, να με αποκαλείς σαρκάζοντας Αφέντρα ή Κυρία Διευθύντρια – είναι επίσης παρών, πίσω και κάτω από τις γλύκες και τα παιχνίδια.

Και τότε, μωρό μου, στέκεσαι πραγματικά στο ύψος σου, και χαμογελώντας κι εσύ, σαν να μου ανταποδίδεις στα ίσια την πρόκληση, μου απαντάς «Έχω κάτι πολύ ιδιαίτερο, όντως... αλλά δεν μπορώ, δυσκολεύομαι να σ' το πω έτσι, κατευθείαν... κι εδώ μέσα».

«Μπορείς και παραμπορείς», κάνω πάλι εγώ, φροντίζοντας παράλληλα να κολλήσω ξανά επάνω σου, και τώρα σε παρασύρω να λικνιστούμε όπως πριν με τη φωνή του Ρόμπερτ Πλαντ και με την κιθάρα του Τζίμι Πέιτζ.

«Δεν μπορώ», μου λες, χώνοντας το στόμα σου ανάμεσα στα πέπλα που σχηματίζουν τα ίσια, μακριά, κατάμαυρα μαλλιά μου.

«Μπορείς... έλα... δοκίμασε», σου κάνω εγώ, με φωνή μισοσβησμένη ξανά, νωχελική και κάπως σαν κουκλίστικη, με φωνή εύθραυστη και χαδιάρικη.

Χορεύεις για αρκετή ώρα χωρίς να μιλάς.

«Θα μου πεις; Περιμένω. Θα τελειώσει το τραγούδι...»

«Έχω κάτι...» αρχίζεις.

«Τι;»

«Δεν μπορώ, δεν μπορώ... δυσκολεύομαι... όχι εδώ μέσα».

«Μια κουβέντα πες μου μόνο. Τι είναι; Για τι πράγμα μιλάς; Πες το με μια λέξη».

Σιωπή για λίγο ξανά.

«Μια λέξη...»

«Ωραία. Θα σ' το πω αύριο».

«Όχι! Τώρα θα μου το πεις. Τι έχεις;»

«Δύναμη».

«Τι δύναμη; Τι εννοείς; Πες μου! Έλα, πες μου...»

«Δεν θέλω να πω τίποτε άλλο, και δεν θα πω, μη με πιέζεις. Εξάλλου, μου το υποσχέθηκες».

«Δεν υποσχέθηκα τίποτα... πες μου, τι;»

Αλλά για εκείνο το βράδυ έχεις εξαντλήσει κάθε περιθώριο, και μου έχεις όντως πει ό,τι μπορείς να πεις. Οπότε, προς το παρόν τουλάχιστον, φροντίζεις να ξεγλιστρήσεις και να αλλάξεις θέμα συζήτησης.

Στην πραγματικότητα, συνεχίζουμε το ερωτικό παιχνίδι μας, το οποίο βεβαίως είναι ήδη προφανές ότι θα έχει αίσια κατάληξη.

~

Απόσπασμα από το ηλεκτρονικό αρχείο «ΜΙΜΗΣ» στον υπολογιστή του Γιώργου Θεοδωρίδη. Τελευταία ενημέρωση, 4 Απριλίου 2014:

Υπάρχουν τόσο πολλά που κωλύομαι, που δεν μου επιτρέπεται να αναφέρω στην Εισαγωγή τού *Πυροδοτώντας*

τις Μαύρες Γιορτές, σχεδόν τα περισσότερα, θα έλεγα, υπερβάλλοντας κάπως.

Επί τη ευκαιρία, η Λένα δεν είναι και τόσο ευχαριστημένη με τον τίτλο. Μου εξομολογήθηκε τις προάλλες ότι ακόμη και η φράση Μαύρες Γιορτές, με την οποία χαρακτηρίζει ο Τύπος τα γεγονότα των περασμένων Χριστουγέννων, δεν της αρέσει.

«Εντάξει, πιάνω την αντίθεση ανάμεσα στο “μαύρες” και στο “γιορτές”, στο πένθιμα σκοτεινό και στο εορταστικά φωτεινό, αλλά εξακολουθεί να μη μ’ αρέσει! Μου φαίνεται πολύ εύκολο, πολύ κιτρινισμός».

Τυπική Λένα. Η αλήθεια είναι ότι πάντα ήταν παρὰξενη, κάποτε ακόμη και δύστροπη (αυτό που ο Μίμης αποκαλούσε, απλώς, αυταρχισμό της), αλλά τώρα νομίζω ότι το κακό παράγινε. Μάλλον επειδή της λείπει τρομερά ο Μίμης και δεν ξέρει πώς να το διαχειριστεί.

Εννοείται ότι απέφυγα, προς το παρόν, να την ενημερώσω για την απαίτηση του εκδότη να μπει με κάποιον τρόπο στον τίτλο η φράση «ο άνθρωπος που έκαψε την Ελλάδα», την οποία η Λένα δεν θέλει ούτε να την ακούσει.

Για τη Λένα, κάτι τέτοιο είναι ψευδές, ή ισχύει μόνο σε τελευταία ανάλυση. Και δεν έχει καθόλου άδικο, εδώ που τα λέμε. Χωρίς το προϋπάρχον εύφλεκτο υλικό της λαϊκής, της κοινωνικής δυσαρέσκειας, που έχει προκληθεί εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, τα γεγονότα δεν θα είχαν πάρει τόση έκταση.